



Folketingets Erhvervsudvalg

ERHVERVSMINISTEREN

6. oktober 2020

Besvarelse af spørgsmål 506 alm. del stillet af udvalget den 9. september 2020 efter ønske fra Hans Kristian Skibby (DF).

ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Ministeren bedes redegøre detaljeret for samtlige krav Forbrugerombudsmanden stiller til låneudbydernes kreditvurdering. Såfremt der stilles forskellige krav til forskellige låneudbydere, bedes dette anført og tydeligt begrundet.

Tlf. 33 92 33 50
Fax. 33 12 37 78
CVR-nr. 10092485
EAN nr. 5798000026001
em@em.dk
www.em.dk

Svar:

Forbrugerombudsmanden er en uafhængig myndighed, og jeg kan derfor ikke udtale mig på Forbrugerombudsmandens vegne. Til brug for besvarelsen har Forbrugerombudsmanden oplyst følgende:

” Efter kreditaftalelovens § 7 c skal låneudbydere inden kreditaftalens indgåelse vurdere forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser. Bestemmelsen implementerer artikel 8, stk. 1, i forbrugerkreditdirektivet.

Ifølge forarbejderne indebærer bestemmelsen, at låneudbyderen altid skal indhente fyldestgørende oplysninger og på baggrund af disse oplysninger foretage en vurdering af forbrugerens kreditværdighed. Oplysningerne kan efter låneudbyderens skøn indhentes hos forbrugeren og ved søgning i relevante databaser, fx hos kreditoplysningsbureauer. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forbrugerkreditdirektivets overordnede formål om at øge forbrugerbeskyttelsen, og vurderingen af forbrugerens kreditværdighed skal derfor ske med henblik på at vurdere, om forbrugeren på baggrund af dennes økonomiske situation ved hjælp af fx løbende indtægter, låneomlægning eller realisation af aktiver vil være i stand til at betale de forudsatte afdrag på kreditbeløbet og ikke med henblik på at vurdere låneudbyderens tabsrisiko.

Forbrugerombudsmanden reviderede pr. 1. maj 2017 afsnit 8 om kreditvurdering i sine ”Retningslinjer om kortfristede lån indgået som fjern-salgssaf-taler” efter forhandling med Forbrugerrådet Tænk, Finansrådet (nu Finans

Danmark), Finans og Leasing, Dansk Kredit Råd, Dansk Erhverv og DI Handel og med deltagelse af Finanstilsynet.

Ifølge retningslinjernes afsnit 8 skal låneudbydere være i besiddelse af tilstrækkelige dokumenterede oplysninger om den enkelte forbrugers økonomiske situation til at kunne vurdere, om forbrugeren må forventes at have frie midler til at kunne tilbagebetale lånet på forfaldstidspunktet og eventuelle delydelser på forfaldstidspunkterne for disse.

Det fremgår også af retningslinjerne, at kravet om, at låneudbyderen skal være i besiddelse af tilstrækkelige dokumenterede oplysninger, efter Forbrugerombudsmandens opfattelse i hvert fald vil være opfyldt, hvis låne-udbyderen er i besiddelse af

- forbrugerens seneste lønseddel/meddelelse om offentlige udbetalinger eller evt. oplysninger herfra indhentet via eSKAT
- tilstrækkelig dokumentation for forbrugerens faste løbende udgifter
- forbrugerens seneste årsopgørelse, og
- kreditinformationer fra relevante debitorregistre.

Hvis de indhentede oplysninger viser, at forbrugeren ikke vil være i stand til at tilbagebetale lånets hovedstol inklusive samtlige omkostninger på forfaldstidspunktet i overensstemmelse med låneaftalen, er det Forbrugerombudsmandens opfattelse, at det vil være i strid med kreditaftalelovens § 7 c, stk. 1, og god markedsføringskik, jf. markedsføringslovens § 3, stk. 1, hhv. god skik for finansielle virksomheder, jf. lov om finansielle virksomheder § 43, stk. 1, at yde forbrugeren det pågældende lån.

Retningslinjerne gælder kun kortfristede lån, men efter Forbrugerombudsmandens opfattelse er retningslinjerne udtryk for de minimumskrav til kreditvurderinger, som skal efterleves for at opfylde kreditaftalelovens § 7 c uanset lånets løbetid. Retningslinjerne er offentliggjort på Forbrugerombudsmandens hjemmeside og er i vidt omfang gengivet i forarbejderne til § 9 i lov om forbrugslånsvirksomhed.

Forbrugerombudsmanden stiller således samme krav til alle låneudbydere-res kreditvurdering. Da kreditværdighedsvurderingen efter § 7 c imidlertid skal foretages med udgangspunkt i den enkelte forbrugers økonomiske situation, vil det bero på en konkret vurdering, hvornår de indhentede økonomiske oplysninger må anses som fyldestgørende.

Det kan fx være nødvendigt for at foretage en kreditværdighedsvurdering *at* indhente flere lønsedler fra forbrugeren, hvis forbrugeren har varierende lønindtægt, *at* indhente oplysninger om sammensætningen af forbrugerens gæld, herunder om en del af gælden er realkreditgæld, eller *at* indhente kopi af forbrugerens personlige skatteoplysninger via eSKAT, som opdateres løbende, i

stedet for kun at anvende den seneste årsopgørelse, hvis oplysningerne i årsopgørelsen på tidspunktet for låneansøgningen er mere end 1 år gamle.

Forbrugerombudsmanden har i 2019 og 2020 behandlet cirka 100 lånesager, hvor forbrugere har klaget over, at de har fået lån, selvom de ikke havde økonomi til at betale lånet tilbage til tiden.

Forbrugerombudsmanden anmoder låneudbyderen om at sende en kopi af den misligholdte låneaftale og dokumentation for, at låneudbyderen har indhentet fyldestgørende oplysninger til brug for kreditværdighedsvurderingen, samt om at redegøre for sin vurdering af, at forbrugeren måtte forventes at kunne tilbagebetale lånet til tiden.

Forbrugerombudsmanden påser herefter, om de indhentede oplysninger om forbrugers økonomiske situation er fyldestgørende, og om oplysningerne er anvendt til brug for kreditværdighedsvurderingen.

Forbrugerombudsmanden anser de indhentede økonomiske oplysninger for fyldestgørende, hvis de dokumenterer forbrugers indtægt og løbende faste udgifter, herunder til ydelser på allerede optagne lån og bolig, som anført i Forbrugerombudsmandens retningslinjer, således at låneudbyderen kan foretage en vurdering af, om forbrugeren har råd til lånet. Simple uunderbyggede erklæringer fra forbrugeren er efter EU-domstolens praksis ikke fyldestgørende oplysninger, medmindre de er vedlagt dokumentation.

Har låneudbyderen indhentet fyldestgørende oplysninger, men har beregnet et rådighedsbeløb, der ikke stemmer overens med de indhentede oplysninger om forbrugers indtægter og udgifter, kan låneudbyderen efter Forbrugerombudsmandens opfattelse ikke have anvendt oplysningerne til kreditværdighedsvurderingen. Låneudbyderen kan heller ikke have anvendt de indhentede oplysninger til vurderingen af forbrugers kreditværdighed, hvis oplysningerne faktisk viste, at forbrugeren ikke ville være i stand til at tilbagebetale lånets hovedstol inklusive samtlige omkostninger på forfaldstidspunktet i overensstemmelse med låneaftalen.

Forbrugerombudsmanden stiller ikke krav om eller anbefaler, at forbrugeren skal have et bestemt rådighedsbeløb for at blive vurderet som kreditværdig. Forbrugerombudsmanden anvender dog rådighedsbeløbet for gældssanerede efter bekendtgørelsen om gældssanering som et objektivi fastsat pejlemærke til brug for vurderingen af, om forbrugeren på tidspunktet for låneansøgningen måtte forventes at være i stand til at tilbagebetale det ansøgte lån inklusive samtlige omkostninger på forfaldstidspunktet, herunder om forbrugeren er blevet overgældssat som følge af uansvarlig långivning.

Forbrugerombudsmanden kan oplyse, at i de fleste af de cirka 100 lånesager, som indtil videre er behandlet, viste en simpel gennemgang af forbrugerens årsopgørelse og eventuelle andre tilgængelige oplysninger i eSKAT, at forbrugerens rådighedsbeløb efter bevillingen af det nye lån ville være *betydeligt lavere* end rådighedsbeløbet for gældssanerede.

Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse skal låneudbydere i sådanne situationer enten afstå fra at bevilge lån eller indhente yderligere oplysninger om forbrugerens økonomiske forhold med henblik på at vurdere, om forbrugeren – uanset de indhentede oplysninger – vil være i stand til at tilbagebetale lånet i overensstemmelse med låneaftalen.

I de pågældende sager bevilgede låneudbydere dog lån uden at indhente yderligere oplysninger, hvilket efter Forbrugerombudsmandens opfattelse var i strid med kreditvurderingsforpligtelsen i kreditaftalelovens § 7 c og med god markedsføringskik, jf. markedsføringslovens § 3, stk. 1, hhv. god skik for finansielle virksomheder, jf. lov om finansielle virksomheder § 43, stk. 1.

Har en låneudbyder givet et lån uden at foretage den lovpligtige kredit-værdighedsvurdering, og har långiveren som følge heraf givet lån til en forbruger, der ikke var kreditværdig (fx fordi vedkommende allerede var overgældsæt), er det Forbrugerombudsmandens vurdering, at aftalen er ugyldig efter aftalelovens § 38 c, jf. § 36. I så fald skal aftalens ydelser gå tilbage, hvilket vil sige, at forbrugeren skal betale lånebeløbet tilbage, mens långiver skal betale renter, gebyrer og afdrag tilbage. I praksis sker dette oftest ved modregning, således at forbrugeren betaler lånebeløbet tilbage med fradrag af allerede foretagne indbetalinger.

Afslutningsvist skal Forbrugerombudsmanden bemærke, at Forbrugerombudsmanden i de cirka 100 behandlede sager alene har vurderet, om låneudbyderen har foretaget en så mangelfuld kreditværdighedsvurdering med overgældssætning til følge, at låneudbyderen efter Forbrugerombudsmandens opfattelse utvivlsomt ikke skulle have ydet lån til forbrugeren.”

Med venlig hilsen

Simon Kollerup